

پښتونستان کونسل
پښتانه علوم او مطالعات مرکز
پرتال جامع علوم انسانی

حرف آخر

سخنان شهید آیت الله مدرس

در قرون اخیره وضعیات دنیا در اثر کهنه شدن بعضی دول و غفلت بعضی دول و غرور بعضی دول در دنیای کهنه، بعضی دول به خیال ترقی خود افتادند، یا از هوشیاری، یا از احتیاج، یا از تجدد، بالخصوص در اروپا در قرون اخیره از صد، صد و پنجاه سال قبل يك دولت هائی وجود پیدا کردند، درصدد برآمدند که دول کوچک دنیا را بخورند...

البته، مقتضای وضعیت ما، مقتضای دیانت ما با این دول سلم و صلح است. مگر این که متعرضان بشوند و وقتی متعرض ما شدند، هر ضعیفی را اگر کسی متعرض شد باید بقدر مقدور و میسور، عقلاً، دیانتاً، سیاستاً درصدد دفع و رفع برآید.

... ما نسبت به دول دنیا دوست هستیم، چه همسایه، چه غیرهمسایه، چه جنوب، چه شمال، چه شرق و چه غرب و هرکسی متعرض ما بشود، متعرض آن می شویم، هرچه باشد، هرکه باشد، بقدری که ازمان ساخته است.

همین مذاکره را با صدراعظم عثمانی کردم، گفتم:
اگر يك کسی از سر حد ایران بدون اجازه دولت ایران پایش را بگذارد در ایران و
ما قدرت داشته باشیم او را با تیر می‌زنیم و هیچ نمی‌بینیم که کلاه پوستی سرش است
یا عمامه یا شاپو بعد اگر مسلمان بود بر او نماز می‌کنیم و او را دفن می‌نماییم والا
هیچ.

باید توازن عدمی را نسبت به همه مراعات کرد نه توازن وجودی را.
باید عملیاتی که منشأ بشود از برای آنکه يك دولتی... از ایران تنفیذ نماید باید
با کمال هوشیاری و بیداری و دوستی از این عملیات جلوگیری کرد.
حقیقتاً و فی نفس الامر مملکت مستقل بودنش دو چیز است یکی وزارت
خارجه و یکی هم اینکه بهمه جا در داشته باشد. بعقیده من مملکتی که در همه جا در
دارد و وزارت خارجه‌اش محکم است در دنیا استقلال دارد و این معنی استقلال است،
حالا (در به همه جا داشته باشد) معنی این را يك وقتی به مناسبت می‌گویم که باید
ملتفت شد که هرکس بخواهد از استقلال دولتی بکاهد از دره‌ایش می‌کاهد.
(نقل از صورت مذاکرات مجلس دوره چهارم، نطق تاریخی مدرس)

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی